Hygienrutiner i Folktandvårdens rengöringsrum

Rengöringsrummets övergripande rutiner

Flödesschema rengöringsrum

Rena och orena ytor ska vara åtskilda. Behåll fria ytor.
Handdesinfektionsmedel ska finnas lätt tillgängligt och ska användas efter orent arbete och före rent arbete.
Desinfektera dagligen alla ytor och handtag med ytdesinfektion och desinfektera ytan där rent gods placeras mellan rengöringsprocesserna.

Varje vecka

Rengör höggradigt rent gods som inte används dagligen, i samband med detta ska även rengöring av skåp/låda utföras.
Kontrollera datum på sterilförpackat gods, kör om det som gått ut.

Varje månad

Rengör skåp och lådor där sterilförpackat gods förvaras, med ytdesinfektion, i samband med detta ska även rengöring av skåp/låda utföras.

Rutin inför och efter längre stängning

Kontrollera datum på sterilförpackat gods, kör om det som gått ut.

Diskdesinfektor

Rutiner för skötsel och kontroller

Diskdesinfektorn valideras årligen.
Processkontroll utförs av personalen i rengöringsrummet:

Kontroll dagligen

- Torka av manöverpanel på maskinens utsida.
- Visuell kontroll av kammare, lucka och avlopp.
- Kontroll av dockningar och vattenanslutning till spolarmarna inuti kammaren.
- Tömning och rengöring av bottensil.
- Kontrollera att spolarmarna kan rotera, är rätt vända och att dysor (spolhål) inte är tilltäppta.
- Lämna inte diskdesinfektorn med smutsig last över natten.

Kontroll veckovis

- Lossa spolarmar och kontrollera att inga artiklar sugits in i dessa.
- Kontrollera att rimlig mängd diskmedel och ytspänningsmedel gått åt. Sätt streck på dunken/flaskan, skriv datum och kontrollera nivån från förra veckan.

Åtgärder om proteintestet inte blir rent:

- Kontrollera diskmedelsåtgång.
- Rätt programval?
- Max tre brickor på höjden?
- Öppna ledade instrument.

- Utbyte av dåligt perforerade brickor.
- Ta bort glasplattor.
- Minimera antalet instrument i instrumentkorgar.
- Spara gärna det sista proteintestet.

Flödesschema

Rengöring och desinfektion av medicintekniska flergångsprodukter som används i tandvården är en viktig del i patientsäkerheten. Det ska finnas rutiner för och kunskap om hur man frisläpper gods. Med att frisläppa medicintekniska flergångsprodukter menas att den person som ansvarar för att plocka ur diskdesinfektorn och autoklaven också ansvarar för att processen är godkänd och att godset är för ögat rent.

- Orena instrument torkas av, så att till exempel putspasta och blod avlägsnas på behandlingsrum och placeras sedan om möjligt direkt i diskdesinfektor.
- Lägg lösa instrument på låsbara brickor.
- Ledade instrument öppnas.
- Brickor och instrumentkorgar fördelas jämnt, så att vattnet kan nå alla instrument.
- Borstar som används vid manuell rengöring körs i diskdesinfektor efter varje användning. Använd inte metallborste, det repar och förstör instrumenten, vilket kan ge mikrobiell påväxt.
- Ställ inte fler än tre brickor ovanpå varandra.
- Använd flytande upphandlat diskmedel, helst i automatisk doserare. Diskmedel ska alltid användas. Vid byte av diskmedel måste maskinen valideras på nytt.
- Använd gärna ”Smutsigt/Rent” skylt för att tydliggöra status på disken.
- Kontrollera att processen är godkänd genom att diskdesinfektorn indikerar detta i displayen.
- Godset hanteras med nyspritade händer och förvaras i stängda lådor/skåp eller förråd avsedda för höggradigt rent och sterilt material.
- Gör en okulär besiktning genom att inspektera att godset är ”för ögat rent”.
- Om godset inte är rent utförs manuell rengöring och godset körs sedan på nytt i diskdesinfektor för att kunna betraktas som höggradigt rent. Blir det vatten kvar i skålformat föremål och det skvätter ut på ren disk bör disken köras om.
- Anteckna som avvikelse om godset inte blir rent.
- Placera rent material överst/innerst så att det blir ett flöde i användningen. Materialet till patientbehandling plockas underst/ytterst från skåpet/lådan.
- Ha en rutin för cirkulationen för rent gods så att omsättning av instrument sker på kort tid. Den som plockar ur disken är ansvarig för att cirkulera instrument/brickor på förvaringsstället.

Torkning

- I slutsköljfasen tillsätts på de flesta diskmaskiner ytspänningsmedel för att minska torktiden och för att minska risken för torkfläckar på instrumenten.

Ytspänningsmedel rekommenderas i diskdesinfektorn. Det medför att vattnet lättare rinner av och risken för rostskador på instrumenten blir mindre.
- Hela diskdesinfektionsprocessen avslutas med en torkfas. I torkfasen tas ren luft in genom ett Hepa-filter för att kunna garantera hög renhet så att godset inte återkontamineras.
- Torkning på eftervärmen. Låt diskdesinfektorns lucka stå på glänt i några minuter för att utnyttja självtorkning.
- Om disken inte blir torr, kan man vid behov förlänga torkfasen.

Loggbok
Varje diskdesinfektor ska ha en loggbokspärm.
Samla i pärmen:
- Diskdesinfektorns bruksanvisning.
- Dokument från service och reparationer samt avvikelserapportering.

Kemisk desinfektion
Kemisk desinfektion används enbart till gods som ej tål värme eller som rostar i diskdesinfektorn. I dessa fall används isopropylalkohol med tillsats av rengöringstensid = alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt och eventuellt rostskyddsmedel.

Autoklav

Rutiner för skötsel och kontroller
Validering av autoklavprogram sker en gång per år. Det är B-programmet som valideras. Processkontroll utförs av personalen i rengöringsrummet.

Kontroll dagligen
- Före dagens steriliseringar utförs vakuumtest (läcktest).
- Efter vakuumestet ska ett ångpenetrationstest utföras. Testet körs ensamt i kammaren på det testprogram som finns på autoklaven, kan heta ”Helix” eller ”Bowie & Dick”, följ ångpenetrationstestets bruksanvisning.
- När vakuum- och ångpenetrationstest är utfört med godkänt resultat kan autoklaven användas för dagens körningar.
- Spara ångpenetrationstester i loggbokspärmen i några veckor för att kunna jämföra färgen på testerna om något avviker.
- Ångpenetrationstest köps via centralförrådet.
- Dokumentera därefter resultatet av varje process. Vid digital processlagring alternativt minneskort eller USB minne – spara till dator (SIS-TR 46:2014).
- Kontroller dokumenteras på checklista. ”Autoklav checklista för kontroller varje körning” (SIS-TR 46:2014).
- Dokumentation avseende steriliseringsprocessen ska sparas så länge processen är aktuell, plus den tid för spårbarhet som bestäms i enhetens kvalitetsdokumentation. Hållbarhetstid vid tillverkning av autoklavpåse enligt standard SS-EN 868

- Det är tillverkarens anvisningar som gäller, finns ingen standard om hållbarhetstiden. Förpackningsmaterial och dess förslutning ska vara godkänt enligt standard SS-EN ISO 11607-1 och 11607-2. Standarderna beskriver vilka krav som ska ställas på förpackningsmaterial, förpackningar och sterilbarriärsystem. Maximala hållbarhetstider vid tillverkning av autoklavpåse enligt standard SS-EN 868 förutsätter optimal förvaring och hantering.

Kontroll veckovis

- Inspektera autoklaven och rengör med rengöringsmedel och vatten.
- Varje fredag inför helgen stängs autoklaven av. I övrigt ska maskinen vara igång för att ”hålla sin temperatur”.

Flödesschema

- Vid körning av gods i autoklaven används B-programmet.
- Märk förpackningen med sista utgångsdatum utanför sterilpåsens svetsrand.
- Vid inlastning av instrument tänk på att godset ska ligga fritt, det vill säga instrument och förpackningar får ej ligga på varandra.
- Kontrollera vid urlastning att förpackningarna är intakta och torra. Icke intakta och synligt våta förpackningar packas om i ny förpackning och steriliseras åter efter avsvalning.
- Förpackat steriliserat gods ska hanteras med varsamhet. Godset förvaras fritt från solljus och drag samt torrt och dammfritt i ett slutet utrymme (skåp eller låda), inte tillsammans med osterilt gods.

Loggbok

Varje autoklav ska ha en loggbokspärm. Samla i pärmen:

- Autoklavens bruksanvisning.
- Dokumentationsblad för ångpenetrationstest, de senaste veckorna.

Årlig kontroll

Kontrollera att planerad service och underhållsprogram genomförs och dokumenteras.

Vinkelstyckesrengörare

Rutiner för skötsel och kontroller

Maskinen larmar när det är dags för service.
Processkontroll utförs av personalen i rengöringsrummet enligt anvisningar för respektive maskin. Se till att rutiner finns för rengöring av bland annat magasin, dunk och kammare samt filterbyten. Följ tillverkarens rekommendationer.

Flödesschema

- Vinkelstyckesrengöraren rengör, oljar och steriliserar automatiskt turbiner, hand- och vinkelstycken.

- Yttre desinfektion görs genom att torka av instrumentet med alkoholbaserat desinfektionsmedel med tensid.

Loggbok

Varje vinkelstyckesrengörare ska ha en loggbokspärm. Samla i pärmen:

- Vinkelstyckesrengörarens bruksanvisning.
- Dokument från service och reparationer samt avvikelserapportering.
- Dokumentationsblad för filterbyte.

Ultraljudsbad

Utrustning för ultraljudsbad skapar en ljudfrekvens som överförs till vatten och skapar kavitationsbubblor. Dessa bubblor imploderar och kan därmed avlägsna smuts från instrumenten. Effekten kan förbättras genom uppvärmning av vattnet 35-40º. Temperaturen på vattnet bör inte överstiga 50 grader för att undvika koagulering.

Rutiner för skötsel och kontroller

Processkontroll utförs av personalen i rengöringsrummet:

Kontroll dagligen

- Byte av vatten och en droppe maskindiskmedel för medicintekniska produkter (mot ytspänning) eller användning av kemikalier som är anpassade för ultraljud
- Byt vätskan minst 1 gång per dag eller oftare vid behov.
- Rengör behållaren vid vätskebyte.

Kontroll kvartalsvis

- Erosionstest för kontroll av rengöringseffekt. Kontrollen kan göras med tex. kemisk indikator, mätutrustning eller folie.

Instruktion erosionstest med folie

Använd aluminiumfolie som klipps i strimmor. Vik dem över träpinnar så att de hänger ner i ultraljudsbadet – så långt som möjligt utan att nudda botten. Kör ultraljudsbadet i en minut. Är ultraljudsbadet fungerande bildas hål i folien. Ju fler hål desto bättre är ultraljudsbadets effekt.

Flödesschema

- Använd ultraljudsbad med lock för att förhindra stänk och aerosol.
- Placera instrumenten i avsedda instrumentkorgar – aldrig direkt i tankens botten. Instrumenten måste täckas av vatten.
- Överbelasta inte
- Som rengöringsmedel används vatten med tillägg av en droppe av maskindiskmedel för medicintekniska produkter (mot ytspänning).
- Behandling i ultraljudsbad måste alltid följas av desinfektion.
- Rengör aldrig känsliga instrument och artiklar i ultraljudsbad.
- Ultraljudsbad ger ifrån sig ett så högfrekvent ljud att det inte hörs, men det kan ändå vara hörselskadande. Man bör därför använda hörselskydd eller inte vistas i rummet när rengöring i badet pågår.

Checklistor
Signera att erosionstest gjorts.